

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-04-27

Diarienummer N609-4184/22

Handläggare:

Karin Pettersson

E-post: karin.pettersson@grundskola.goteborg.se

Kompletteringsbudget våren 2023

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden fastställer ersättning gällande allsidig social sammansättning 2023 till grundskolor med kommunal och enskild huvudman i enlighet med bilaga 1
2. Grundskolenämnden fastställer ersättning gällande extra studietid 2023 till grundskolor med kommunal och enskild huvudman i enlighet med bilaga 2
3. Grundskolenämnden fastställer ersättning gällande utökad lovskola 2023 till grundskolor med kommunal och enskild huvudman
4. Grundskolenämnden ger förvaltningsdirektören eller den som sätts i sitt ställe i uppdrag att fatta ett likalydande beslut om bidrag för respektive enskild huvudman

Sammanfattning

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har fattat beslut om kompensation för ökade kostnader med anledning av skollagsförändringarna gällande allsidig social sammansättning, extra studietid och obligatorisk lovskola (Dnr 0216/23).

Grundskolenämnden tilldelas 1 700 tkr i utökat kommunbidrag avseende allsidig social sammansättning. Ersättningen grundar sig på en ändring i skollagen (2010:800) som syftar till att öka likvärdigheten i skolan och minska skolsegregationen.

Grundskolenämnden tilldelas 16 500 tkr i utökat kommunbidrag för ökade kostnader avseende extra studietid och utökad lovskola.

För elever i grundskolans årskurser 4–9 har läxhjälp ersatts med extra frivillig studietid som finansieras genom de generella statsbidragen, men det är ännu oklart vilken ekonomisk nettoeffekt det blir för förvaltningens mellan- och högstadiel elever. Pengarna föreslås fördelas proportionerligt mellan kommunala och fristående skolor via grundskolans resursfördelningsmodell för årskurserna 4–9.

För grundskolor med enskild huvudman hanteras obligatorisk lovskola som ett tilläggsbelopp. Medlen för lovskola för de kommunala grundskolorna läggs budgetmässigt centralt för att sedan delas ut till skolorna efter ansökan. De extra medlen för utökad lovskola för årskurs 9 föreslås därför att hanteras på samma sätt och tillföras de centrala pottorna för obligatorisk lovskola för kommunala och fristående grundskolor.

Ersättningen för allsidig social sammansättning riktar sig till kommunala och enskilda huvudmän. Förvaltningen föreslår att de 1 700 tkr fördelas proportionerligt via grundskolans resursfördelningsmodell, till förskoleklass, grundskola och fritidshem samt till motsvarande skol- och verksamhetsformer på enheter som är anslagsfinansierade. Till skolor med enskild huvudman betalas ersättningen ut men den del som avser kommunal

huvudman föreslås att föras till nämndens riktade stödjande åtgärder till skolor i socioekonomiskt utsatta områden, i enlighet med grundskolenämndens beslutade verksamhetsplan för 2023.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Grundskolenämnden erhåller pengar ur det generella statsbidraget som kompensation för 2023 med anledning av förändringar i skollagen gällande extra studietid för elever i årskurs 4-9, utökad lovskola årskurs 9 samt allsidig social sammansättning för elever.

Historiskt sett har grundskoleförvaltningen ansökt och erhållit betydligt högre andel av läxhjälpens totala statsbidrag än andelen elever som går i Göteborgs kommunala skolor. För 2022 beviljades förvaltningens skolor 32,8 mnkr, drygt 11 procent av statsbidragets totala pott om 288,3 mnkr. Statsbidraget läxhjälp kommer finnas kvar för grundskolans lågstadium, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan men är minskat till 234,6 mnkr för 2023. Statsbidraget för läxhjälp har dock inte minskat proportionellt med antal elever som går i årskurs 4-9 mellan åren 2022 och 2023, men ersättningen på maximalt 1000 kr per elev kvarstår.

Vid ansökningsprocessen av läxhjälsbidraget har inte Skolverket begärt in uppgifter för vilka årskurser som beviljats medel. Därför har förvaltningen inga uppgifter om hur pengarna har fördelats mellan årskurserna, men det kan antas att det är för de högre åldrarna som skolorna har arrangerat läxhjälp. För elever i grundskolans årskurser 4–9 har läxhjälpen ersatts med extra frivillig studietid som finansieras genom de generella statsbidragen. Enligt förvaltningens fördelningsförslag, under rubriken *Förvaltningens bedömning*, kommer 11,6 mnkr av medlen för extra studietid gå till förvaltningens kommunala skolor.

Under 2022 ansökte 515 huvudmän om statsbidraget läxhjälp varav Skolverket beslutade att bevilja bidrag, helt eller delvis, till 216 huvudmän om totalt 288,2 mnkr. 298 huvudmän fick avslag. Eftersom fler huvudmän sökte bidrag än det fanns medel att fördela gjorde Skolverket ett urval med hjälp av en fördelningsnyckel där rangordningen prioriterar huvudmän för skolor med låga studieresultat. Liknande rangordning beskrivs för prioritering av ansökningarna för 2023.

En annan ekonomisk aspekt kring extra studietid är att det krävs lärare som håller i undervisningen, till skillnad från de som anordnar läxhjälp för elever. Förvaltningen bedömer att den lärarledda undervisningen kommer leda till högre personalkostnader och bli en utmaning för förvaltningens kompetensförsörjning jämfört med läxhjälpen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Kompletteringsbudgeten ersätter grundskolenämnden för kostnader avseende extra studietid och utökad lovskola och bidrar till elevers möjligheter att klara sin utbildning och nå en bättre måluppfyllelse. Även om effekten på skolresultaten förväntas bli bättre med lärarledd undervisning är det ännu oklart vilken ekonomisk nettoeffekt det blir för att förvaltningens mellan- och högstadiееlever erbjuds extra undervisningstid i stället för läxhjälp.

Trots att grundskoleförvaltningens resursfördelningsmodell tar hänsyn till elevernas förutsättningar kan det konstateras att elever på skolor i socioekonomiskt utsatta områden i regel uppnår lägre kunskapsresultat. I nämndens verksamhetsplan för 2023 finns strategin för riktade stödjande åtgärder till skolor i socioekonomiskt utsatta områden. Det nätverk som skapats för rektorer som leder skolor i utsatta områden och tillhörande forskningsprojekt kommer att bidra med viktig kunskap om behov och möjliga insatser. Bidraget från kompletteringsbudgeten för allsidig social sammansättning föreslås att bli ett tillskott i detta nätverksarbete så att en del av insatserna kan gynna en förändring av skolornas elevsammansättning och därmed minska skolsegregationen.

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) 15 maj 2023.

Bilagor

1. Allsidig social sammansättning – ersättning till fristående grundskolor
2. Extra studietid – ersättning till kommunala och fristående grundskolor

Ärendet

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har fattat beslut om kompensation för ökade kostnader med anledning av skollagsförändringarna gällande allsidig social sammansättning, extra studietid och obligatorisk lovskola (Dnr 0216/23). Förvaltningen lämnar i föreliggande ärende, förslag på fördelning av medlen till kommunala och enskilda huvudmän.

Beskrivning av ärendet

Allsidig social sammansättning

Grundskolenämnden tilldelas 1 700 tkr i utökat kommunbidrag från den kommuncentrala posten beredskap ökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende allsidig social sammansättning. Ersättningen grundar sig på en ändring i skollagen (2010:800) som syftar till att öka likvärdigheten i skolan och minska skolsegregationen. Lagändringen om allsidig social sammansättning och urvalsgrunder för kommunala och enskilda huvudmän träder i kraft den 1 juli 2023.

I propositionen till skollagsändringen föreslås bland annat följande:

- Huvudmän för förskoleklass och grundskola ska så långt det är möjligt aktivt verka för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter, och, om en sådan är uppnådd, vidta sådana åtgärder som behövs och är möjliga att vidta för att upprätthålla en sådan sammansättning.
- Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om huvudmännens arbete för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter.
- De urvalsgrunder som ska få användas vid urval till skolenheter med kommunal och enskild huvudman för förskoleklass, grundskola och grundsärskola ska regleras i skollagen.
- Skolinspektionen ska vid prövning av ansökningar från enskilda om att bli godkända som huvudmän vid nyetableringar av fristående skolor särskilt beakta elevers rätt till en likvärdig utbildning. Kommuner ska vara skyldiga att yttra sig över ansökningar om godkännande. Närliggande berörda kommuner ska ges tillfälle att yttra sig över en ansökan som avser en gymnasieskola med enskild huvudman.

Extra studietid och utökad lovskola

Grundskolenämnden tilldelas 16 500 tkr i utökat kommunbidrag från den kommuncentrala posten beredskap ökade kostnader enligt finansieringsprincipen avseende extra studietid och utökad lovskola.

I och med att förordningen (2014:144) om statsbidrag för läxhjälp ändrades den 28 mars 2023, ändrades också målgruppen som bidraget riktar sig till. Numera riktar sig bidraget enbart till grundskolans lågstadium, grundsärskola, sameskolan och specialskolan. Med anledning av förordningsändringen ersätts läxhjälpen för elever i grundskolans årskurser 4–9 med två timmars extra frivillig studietid som finansieras utifrån de generella reglerna om kommuners resursfördelning (SFS 2022:730). Det går inte att söka statsbidrag för den extra studietiden. I Regeringens proposition (2021/22:111) föreslås att elever i grundskolans årskurs 4–9 ska erbjudas extra studietid. Under studietiden kan elever få hjälp med läxor och annat skolarbete. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per

vecka och deltagandet ska vara frivilligt. Studietiden ska anordnas under eller i direkt anslutning till elevernas skoldag vid den skolenhet som eleven tillhör. Extra studietid ska vara undervisning inom grundskolan. Lärare ska ansvara för och leda studietiden samtidigt som annan personal ska kunna medverka. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden.

Regeringen har även beslutat om att den skollagsreglerade lovskolan utökas med 25 timmar, den utökade lovskolan ska erbjudas elever i grundskolans årskurs 9 som riskerar att inte uppfylla kriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därmed riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan (SFS 2022:730).

Förvaltningens bedömning

Fördelning av medel avseende allsidig social sammansättning

Ersättningen för allsidig social sammansättning riktar sig till kommunala och enskilda huvudmän. Förvaltningen föreslår att de 1 700 tkr fördelas proportionerligt via grundskolans resursfördelningsmodell, till förskoleklass, grundskola och fritidshem samt till motsvarande skol- och verksamhetsformer på enheter som är anslagsfinansierade. 21 procent av totalbeloppet, 356 tkr (bilaga 1), betalas ut till skolor med enskild huvudman medan de 1 344 tkr som avser kommunal huvudman föreslås att föras till nämndens riktade stödjande åtgärder till skolor i socioekonomiskt utsatta områden, i enlighet med grundskolenämndens beslutade verksamhetsplan för 2023.

Fördelning av medel avseende extra studietid och utökad lovskola

Medlen för extra studietid riktar sig till grundskolan. Även dessa pengar föreslås fördelas proportionerligt mellan kommunala och fristående skolor via grundskolans resursfördelningsmodell för årskurserna 4-9. Fördelningen blir för skolor med enskild huvudman totalt 3 975 tkr och kommunala grundskolor totalt 11 603 tkr, enligt bilaga 2. För samtliga skolor betalas medlen ut direkt till skolenheterna som själva ansvarar för hur uppdraget med att erbjuda elever extra studietid ska genomföras.

För grundskolor med enskild huvudman hanteras obligatorisk lovskola som ett tilläggsbelopp, det vill säga genom ansökan till förvaltningen. Medlen för lovskola för de kommunala grundskolorna läggs budgetmässigt centralt för att sedan delas ut till skolorna efter ansökan. De extra medlen för utökad lovskola för årskurs 9 föreslås därför att hanteras på samma sätt och tillföras de centrala pottarna för obligatorisk lovskola för kommunala och fristående grundskolor.

Protokollsutdrag skickas till

Grundskoleförvaltningens ledningsgrupp

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef styrning och ledning